

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № ОВОС-50/.....19.01.....2017 г.

ДО
Г-Н ПЕТЪР ИЛИЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА
КОМПАНИЯ ЕАД
1040, гр. София, ул. „Веслец“ № 5

КОПИЕ:

ОБЩИНА БЕЛОВО
КМЕТСТВО С. ГОЛЯМО БЕЛОВО
КМЕТСТВО С. СЕСТРИМО
ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД
КМЕТСТВО С. ПАШОВИ
КМЕТСТВО С. ЮНДОЛА
РИОСВ – ПАЗАРДЖИК
БД ИБР – ПЛОВДИВ

На Ваш изх. № 91-ЕП-37/14.12.2016 г.

Относно: Оценка качеството на доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС, м. декември 2016 г.), в т.ч. и доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ) за инвестиционно предложение (ИП): Проект „Яденица“ – увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ чрез изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“, с възложител Национална електрическа компания ЕАД

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИЛИЕВ,

Във връзка с горепосочения доклад за ОВОС, представен в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) с вх. № ОВОС-50/14.12.2016 г. за оценка на качеството, Ви уведомяваме за следното:

I. По отношение на доклада за ОВОС:

Докладът за ОВОС е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 96, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл. 12 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Наредбата за ОВОС, изм. и доп. ДВ, бр. 12/2016 г.). При оценяване качеството на доклада за ОВОС са констатирани някои пропуски и непълноти, които са от съществено значение при вземането на решение по ОВОС и следва да бъдат отстранени в доклада за ОВОС, а именно:

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

1. Специфични бележки.

1.1. В т. I. Описание на ИП, Нови съоръжения в проекта 2016 г.:

На стр. 31 в доклада в нови съоръжения в проекта е посочено „Изследване за Малка ВЕЦ (МВЕЦ) за екологичните води под язовирна стена „Яденица“. В случай, че МВЕЦ е в обхвата на предложението, текстът следва да бъде допълнен и с информация за параметрите МВЕЦ.

1.2. Да се прецизира информацията в т. 5.5. „Отпадъци“ по отношение на строителните отпадъци и отпадъци от горското стопанство, т.к. голяма част от изброените попадат в разпоредбите на чл. 2, ал. 2 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО) и са извън обхвата на Закона и не отговарят на определението за „Отпадък“ съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на ЗУО

2. По компонент „Води“:

2.1. В доклада е описано, че след изграждане на яз. „Яденица“ от експлоатация се извеждат водохващанията в зоната на водохранилището (вхв. № 16 до № 18' на левия бряг, № 19 и № 9' на десния бряг и № 18"), като тези действия следва да се опишат като мерки за ограничаване, предотвратяване, намаляване и при възможност прекратяване и/или компенсирание на значителни отрицателни въздействия. Също така в проекта за дейността трябва да се опише и начина на извеждане от експлоатация, гарантиращ цялостното отстраняване на интервенцията, причинена от съществуващите водохващания – отстраняване на преградата и предотвратяване постъпването на води във водоземните съоръжения. Начинът на извеждане от експлоатация следва да се опише и за водохващане № 5 на р. Юндолска.

2.2. Мярката „Да се осигури изпускането на минимално допустимия отток $Q_{ек} = 0,080$ м³/сек при водоземане под най-ниско работно водно ниво в язовир „Яденица“ следва да се допълни с изискване за осигуряване на минимално допустимия отток $Q_{ек} = 0,080$ м³/сек без прекъсване и при техническа неизправност (авария) на турбината на МВЕЦ под язовирна стена „Яденица“.

2.3. В т. 10.5. „Мерки, които могат да се осъществят от други възложители“ е описано, че ЛРС ще осъществи зарибяване на р. Яденица над язовирната стена с материал от р. Яденица под язовира след вливане на р. Юндолска, считаме, че тази мярка следва да се предвиди в т. 10.3. Мерки, които експертите разработили допълнен ДОВОС за проект „Яденица“ са обсъдени с възложителя, като същият е приел като свое задължение изпълнението им, независимо кой ще бъде прекия изпълнител.

3. По отношение на предложените мерки в ДОВОС за предотвратяване, намаляване и отстраняване на неблагоприятните въздействия върху биологичното разнообразие:

3.1. По предложените мерки в ДОВОС за предотвратяване, намаляване и отстраняване на неблагоприятните въздействия на биологичното разнообразие е необходимо мерките 60, 63 и 64 да бъдат редактирани. Формулировката на мярка 60 „При биологичната рекултивация да не се привнасят инвазивни видове“ не ограничава използването на неместни видове. В тази връзка мярката следва да бъде допълнена с препоръчване на конкретни дървесни и храстови видове, които да се използват за биологична рекултивация.

3.2. По отношение на мярка 63 „Максимално съкращаване сроковете на въздействие и ефекта на шумово и прахово замърсяване върху фауната по време на строителство“ считаме, че е разписана твърде общо и по начин, който не предполага контрол за изпълнението ѝ. Мярката следва да се преформулира така, че да фиксира определено времетраене на експозицията на тези въздействия, което не би се отразило отрицателно на конкретно посочени животински видове.

3.3. Посочената в ДОВОС мярка 64 „Извеждане на целеви видове от настоящите им местообитания, попадащи в езерото под НВРВН преди завиряване. Дейността да се осъществи от специалист биолог. За прилепите, обитаващи реверсивния напорен тунел (изпълнената част) и някои от проучвателните галерии тази дейност да се извърши преди

отпочване на строителството.“ също е посочена неясно. Следва да се обясни какво се има предвид под „извеждане“, за кои видове освен за прилепите се отнася и как следва да се постигне желания резултат.

4. По фактор „Отпадъци“:

4.1. Приложимият нормативен акт, който трябва да се използва при изготвяне на доклада следва да е Закон за управление на отпадъците (ЗУО обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.), а не както е посочено в доклада Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 86/2003 г.).

4.2. За строителните отпадъци текстовете са неясни по отношение на това кога се говори за отпадъци и кога се говори за материали.

4.3. Да се актуализира информацията в т. 4.5. „Отпадъци“ в част:

- Битови и строителни отпадъци;
- Производствени и опасни отпадъци - относно Регионалната система за управление на отпадъците.

4.4. Да се прецизира информацията по отношение на дървесно-храстова растителност, която ще се образува при извършването на гола сеч, включително как ще се третира с цел да се прецени дали попада в обхвата на ЗУО.

4.5. В Плана за изпълнение на предлаганите мерки, терминът „обезвреждане“ да се замени с „оползотворяване и/или обезвреждане“.

5. По фактор „Опасни вещества“:

5.1. На стр. 257 текстът относно „Наредбата за реда и начина на класифициране, опаковане и етикетирание на химични вещества и смеси“ следва да бъде заличен, тъй като от 01.06.2015 г. се прилагат изискванията на Регламент (ЕО) 1272/2008 за класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси (Регламент CLP).

5.2. На стр. 257 текстът относно информационните листове за безопасност „Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)“ следва да бъде заменен със следния текст: „Приложение II на Регламент (ЕС) 2015/830 на Комисията от 28 май 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (Регламент REACH)“.

5.3. На стр. 258 текстът относно „Наредбата за опасните химически вещества, препарати и продукти, подлежащи на забрана или ограничения при търговия и употреба (ДВ, бр. 69/2002 г., изм. и доп. бр. 62/2004 г.) следва да бъде заличен, тъй като от 18.12.2006 г. се прилагат изискванията на Регламент REACH.

5.4. Таблици 5.6.1. (стр. 258), 5.6.2 (стр. 261) и 5.6.3 (стр. 263) следва да бъдат приведени в съответствие с изискванията за класификация на вещества и смеси, съгласно Регламент CLP.

5.5. В представената в доклада по ОВОС информация не е оценено въздействието върху хората и околната среда, свързано с опасностите от аварии с опасни вещества. Допуснати са следните съществени пропуски и непълноти, а именно:

Разгледано е само предполагаемото въздействие на химичните вещества и смеси при тяхната нормална употреба. Не е разгледано въздействието, свързано с опасностите от аварии с опасни вещества. Не е представена информация за максималните количества опасни вещества, включително експлозивни, които има вероятност да са налични във всеки един момент в предприятието/съоръжението.

На стр. 256 в доклада за ОВОС се посочва, че необходимите взривни вещества ще се съхраняват за площадка „Яденица“ във временен взривен склад, изпълнен на обекта по време на строителството 1999-2004 г. Взривният склад е подземен камерен тип с капацитет 21 т. амониево-селитрени взривни вещества и 27 000 бр. средства за взривяване (приведени към ел. детонатори). В тази връзка, не са представени:

- заключенията от доклада от извършената класификация съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС или в случай, че предприятието/съоръжението се класифицира като предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, информация за подадено до министъра на околната среда и водите уведомление за класификация по чл. 103, ал. 2 от ЗООС;

- информация, в кои от категориите на опасност, посочени в част 1, колона 1 на приложение № 3 от ЗООС, се класифицират взривните вещества, които ще се съхраняват във временния склад.

Следва да се има предвид, че праговите количества за експлозивни, които се класифицират в категория на опасност P1a, съгласно част 1 на Приложение 3 от ЗООС, са съответно 10 тона за нисък рисков потенциал и 50 тона за висок рисков потенциал, а за експлозивни в категория P1b – 50 тона за нисък рисков потенциал и 200 тона за висок рисков потенциал.

Във връзка с гореизложеното и предвид капацитета на временния взривен склад, който е 21 т., е необходимо докладът да бъде допълнен със следната информация:

- Заключения от доклад от извършената класификация на складовете по чл. 103, ал. 1 от ЗООС, съгласно изискванията чл. 6, ал. 3 на *Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях.*

- В случай, че предприятието и/или съоръжението се класифицира като предприятие и/или съоръжение с нисък рисков потенциал или предприятие и/или съоръжение с висок рисков потенциал, да се подаде до министъра на околната среда и водите уведомление за извършената класификация.

- В случай, че предприятието и/или съоръжението се класифицира като предприятие и/или съоръжение с нисък рисков потенциал или предприятие и/или съоръжение с висок рисков потенциал, към доклада за ОВОС да се приложи информация и оценка по чл. 99б, ал. 1 от ЗООС, с цел оценка и потвърждаване на безопасните разстояния до обекти по чл. 104, ал. 4, т. 1 и 2 на ЗООС и при необходимост да се предприемат допълнителни технически мерки за ограничаване на идентифицираните рискове за човешко здраве или околната среда.

5.6. Да бъде включена следната мярка: „Съхранението и употребата на опасни вещества и смеси, (напр. горива и масла, битум, бои и лакове, материали за нанасяне на трайна маркировка, взривни вещества) да се извършва в съответствие с мерките за осигуряване на безопасно съхранение, предотвратяване на аварии и инциденти, изпускане или разливи и контрол на експозицията, определени с *Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси*, в информационните листове за безопасност и инструкциите за безопасна употреба.“

6. По отношение направените в доклада анализ и оценка на значимостта на положителните и отрицателни въздействия върху човека и възможния здравен риск от осъществяването на инвестиционното предложение, е получено становище на Министерство на здравеопазването (МЗ) с изх. № 04-09-418/13.01.2017 г. по електронна поща, с което МЗ дава отрицателна оценка на доклада за ОВОС, като се изложени мотиви за неговото допълване и преработване:

В доклада се съдържат различни раздели, в които са представени анализи, оценки и изводи относно очакваното въздействие от строителството и реализацията на горепосоченото инвестиционно предложение върху компонентите и факторите на околната и жизнената среда в най-близко разположените до трасето населени места и курортни и вилни зони.

При този анализ обаче има някои съществени пропуски по отношение оценката на очакваното въздействие. Така например при оценка на въздействието върху атмосферния въздух е направено математическо моделиране само по отношение очакваното замърсяване от транспортните дейности свързани със строителството, но не и по отношение на другите източници на атмосферни замърсители като трошачно-сортировъчна инсталация, инсталации

за производство на бетон. За същите обекти не е направена и оценка по отношение очакваните нива на шум при най-близките територии и обекти, подлежащи на здравна защита вследствие работата им.

За тези територии и обекти няма извършени оценка и анализ и по отношение очакваните нива на вибрации и нива на импулсен шум при извършване на взривни дейности.

Тези пропуски не дават възможност да се направи обективна и реална преценка на възможното влияние върху територии и обекти, подлежащи на здравна защита най-вече по отношение на най-близко разположената до строителната площадка при язовир „Чаира“ едноименна вилна и курортна зона.

В доклада липсва информация съществуват ли водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на населени места (например по течението и терасата на р. Яденица след язовира), които биха могли да се повлияят неблагоприятно в количествено и качествено отношение по време на строителството и по време на експлоатацията на язовира.

Следва да се представи по-подробен картен материал, който да визуализира точните отстояния от строителните площадки и всички инсталации и обекти, възможни източници на вредности до най-близките територии и обекти подлежащи на здравна защита особено по отношение на вилна и курортна зона „Чаира“.

Няма анализ на възможните последствия при възникване на взрив в складовете за съхранение на взривни вещества, които ще бъдат разположени и на двете площадки по време на строителството, което се очаква да продължи около 6 години.

Посочва се, че съществува аварийен план, в който е направен анализ за евентуалните последствия за населението и инфраструктурата при скъсване и/или разрушаване на стената на язовира, но в доклада по ОВОС няма никакви данни в това отношение.

Във връзка с всичко гореизложено, на основание чл. 14, ал. 4 от Наредбата за ОВОС, **оценката качеството на доклада за ОВОС е отрицателна**, като посочените по-горе съществени пропуски и бележки следва да бъдат отразени в преработения и допълнен доклад за ОВОС.

II. По отношение на приложения доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ):

След обстоен анализ на изложената в доклада информация, на основание чл. 39, ал. 8, по критериите на чл. 24, ал. 3 – 7 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС) МОСВ дава следните мотиви относно оценката на качеството на доклада:

Докладът е структуриран в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от Наредбата за ОС и дадените указания от МОСВ.

Анотацията на инвестиционното предложение и неговите елементи е разписана подробно в доклада. Представени са подробни технически данни, но те не са интерпретирани от гледна точка на въздействието им върху предмета и целите на защитената зона. Така например липсва експертна оценка за достатъчността на количествените предвиждания за екологичния отток, който е основен параметър за водозависимите видове. Повечето от елементите на проекта са представени с техните параметри, но част от тях не са оценявани в доклада въпреки, че съществува вероятност от значително въздействие върху защитената зона от тяхната реализация. Такива са например отбивен тунел за строителни води, предложението за изграждане на МВЕЦ на стената на яз. „Яденица“ и корекцията на река Яденица до сливането ѝ с река Юндолска. Ако тези намерения са част от инвестиционното предложение, то същите трябва да бъдат оценени също в ДОСВ. В случая с МВЕЦ, за която не става ясно дали е част от проекта или е била само предмет на обсъждане, е наложително да бъде направен анализ и заключение за местоположението ѝ, режима на работа, почистване от наноси и др., тъй като такова съоръжение с несъобразени параметри, може да има повече

въздействия върху защитената зона, отколкото другите елементи на ИП. Не е оценявана и предвидената рекултивация на терените около корекцията на река Яденица, за която не е уточнено еднозначно дали е в границите на защитената зона или извън нея.

Извършването на оценка на тези елементи ще даде възможност за предложения за мерки, които да намаляват, предотвратяват или смекчават въздействията.

Представеният картен материал в доклада и приложенията му не онагледяват извършения анализ. Така например от карта 5а 1. „Местоположение на бъдещия язовир „Яденица“ спрямо границите на ЗЗ „Яденица“ не може да бъде установено дали ИП и негови елементи не попадат в границите на зоната. Картният материал в приложенията няма отношение към анализите на ДОСВ. Съдържащите се в приложенията технически данни нямат отношение към анализа или ако имат, това не може да бъде проследено в текста.

Липсва картен материал от проведените теренни проучвания за целите на доклада или най-малко данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“, които да онагледят местоположението на съоръженията спрямо границите на природните местообитания и местообитанията на видовете. Няма данни относно това, дали предвижданата корекция на реката ще бъде реализирана в границите на зоната и дали ще засегне някой от нейните елементи.

Горното се отразява на извършената оценка на въздействието на ИП върху природните местообитания, която е непълна. Не е оценено въздействието на предвижданите корекции за реализацията на ИП и други ИП, съгласувани по поречието на реката. В доклада са представени заключения, че оттокът на река Яденица ще бъде променен, но това обстоятелство не е отразено в анализа за природните местообитания и видовете, зависими от водите. Твърдението, че *„Флуктуациите във водното ниво на реката ще бъдат незначителни съгласно приложен модел за определяне на минимално допустимия отток в р. Яденица и няма да доведат до промени в нивото на подпочвените води, които осигуряват нормалното развитие на сивата елша и нейните съпътстващи компоненти“* не е подкрепено с доказателства. Природозащитното състояние (ПС) на местообитанието 91E0, определено в резултат на проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ е „неблагоприятно лошо“. Предвид факта, че ПС на местообитанието е зависимо от качествата на водите, скоростта на течението и други параметри на реката, които ще бъдат изменени с реализацията на ИП в близост до границите на защитената зона считам, че за него следва да бъде извършен по-задълбочен анализ и прогноза за природозащитното му състояние. В случай, че бъде направено заключение за кумулативно въздействие, в ДОСВ следва да бъдат препоръчани изпълними мерки, включително и за възстановяването му, напр. препоръка за избор на местоположение и избор на видове за предвидената в проекта рекултивация.

Извършената оценка за въздействието върху местообитанията и популациите на видовете, предмет на опазване в защитената зона, не е мотивирана. Необходимо е да бъде уточнено, че предвид мобилността на животните следва да се направи оценка, до каква степен ИП ще окаже въздействие върху техните местообитания и популации в границите защитената зона. В тази връзка считам, че е наложително да бъде извършен по-обстоятелствен анализ предвид обстоятелството, че за някои от видовете, напр. ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*) е налична регистрация в резултат от картирането в непосредствена близост до предвижданията на ИП. В конкретния случай, направените заключения за липса на въздействия по време на строителството (което може да промени качествата на водите) и експлоатацията (която ще доведе до хидроморфологични промени), не могат да бъдат възприети като достоверни.

Прави впечатление, че в ДОСВ експертите са направили заключения в раздели „Флора“ и „Фауна“, които не кореспондират с терминологията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за ОС по отношение на предмета и целите на защитените зони.

Извършената оценка за кумулативно въздействие върху параметрите на река Яденица, която е ключов елемент на защитената зона, заедно с реализацията на посочените в ДОСВ проект "Корекция на р.Яденица от вливането на р. Юндолска до р. Марица" и 4 броя МВЕЦ „Яденица“ по цялото течение на реката е неубедителна. В заключението на ДОСВ са приведени данни за екологичното водно количество, но те са представени неясно и не могат да бъдат свързани със заключенията за липса на въздействия върху природните местообитания и видовете. Например в текста е представено неясно заключение за наличие на „ренатурализация по време на маловодие и запазване на размера на оттока в останалата част на годината спрямо сегашното състояние“, но то следва да бъде свързано с параметрите на местообитанията и популациите на видове, предмет на опазване в защитената зона.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 24, ал. 4 от Наредбата за ОС, МОСВ дава **отрицателна оценка на качеството на ДОСВ** за инвестиционното предложение „Проект „Яденица“ – увеличаване на обема на долния изравните на ПАВЕЦ „Чаира“ чрез изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“.

На основание чл. 24, ал. 6 от Наредбата за ОС и чл. 14, ал. 10 от Наредбата за ОВОС, докладът за ОСВ се връща за преработване и допълване с указание да бъдат отстранени всички цитирани по-горе пропуски.

III. По отношение на действията, които следва да предприемете за продължаване на процедурата по ОВОС, в т.ч. процедурата по ОС:

На основание чл. 15, ал. 2 от Наредбата за ОВОС МОСВ връща доклада за ОВОС и доклада за ОСВ за допълване и преработване в съответствие с указанията в настоящото писмо.

Допълненият и преработен доклад за ОВОС и приложеният към него, преработен и допълнен доклад за ОСВ, с отразени всички по-горе пропуски и несъответствия, заедно и с актуален картен материал, следва да се внесат в МОСВ в срок до **30.03.2017 г.** за нова **оценка на качеството.**

Обръщаме внимание, че съгласно чл. 13, ал. 2 от Наредбата за условията за извършване на ОВОС сте задължени да осигурите еднаквост на съдържанието в документацията, представена на хартиения и на електронния носител – докладът и всичките му приложения.

ИВЕЛИНА ВАСИЛЕВА

Министър на околната среда и водите